

SPRAWOZDANIE

dotyczące sprawozdania finansowego Agencji Europejskiego GNSS za rok budżetowy 2015 wraz z odpowiedzią Agencji

(2016/C 449/40)

WPROWADZENIE

1. Agencja Europejskiego GNSS (Globalnego Systemu Nawigacji Satelitarnej) (zwana dalej „Agencją”, inaczej „GSA”), której siedzibę przeniesiono z Brukseli do Pragi z dniem 1 września 2012 r.⁽¹⁾, została ustanowiona rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 912/2010⁽²⁾, ustanawiającym Agencję Europejskiego GNSS, uchylającym rozporządzenie Rady (WE) nr 1321/2004⁽³⁾ w sprawie ustanowienia struktur zarządzania europejskimi programami radionawigacyjnymi i zmieniającym rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 683/2008⁽⁴⁾. Wszystkie zadania, które od 1 stycznia 2007 r. realizowało Wspólne Przedsiębiorstwo Galileo, zostały oficjalnie przejęte przez Agencję Europejskiego GNSS i są przez nią realizowane w granicach wyznaczonych zmienionym rozporządzeniem (UE) nr 912/2010. Komisja dodatkowo powierzyła Agencji eksploatację europejskiego systemu wspomagania satelitarnego (EGNOS) na mocy umowy o delegowaniu zadań.

2. W tabeli przedstawiono najważniejsze dane liczbowe dotyczące Agencji⁽⁵⁾.

Tabela

Najważniejsze dane liczbowe dotyczące Agencji

	2014	2015
Budżet (w mln euro) ⁽¹⁾	403,7	363,8
Łączna liczba personelu na dzień 31 grudnia ⁽²⁾	131	139

⁽¹⁾ Dane dotyczące budżetu są oparte na kwotach środków na płatności.

⁽²⁾ Personel obejmuje urzędników, pracowników zatrudnionych na czas określony i pracowników kontraktowych oraz oddelegowanych ekspertów krajowych.

Źródło: Dane przekazane przez Agencję.

INFORMACJE LEŻĄCE U PODSTAW POŚWIADCZENIA WIARYGODNOŚCI

3. Przyjęte przez Trybunał podejście kontrolne obejmuje analityczne procedury kontrolne, bezpośrednie badanie transakcji oraz ocenę kluczowych mechanizmów kontrolnych w stosowanych przez Agencję systemach nadzoru i kontroli. Elementami uzupełniającymi to podejście są dowody uzyskane na podstawie prac innych kontrolerów oraz analiza oświadczeń kierownictwa.

POŚWIADCZENIE WIARYGODNOŚCI

4. Na mocy postanowień art. 287 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) Trybunał zbadał:

a) roczne sprawozdanie finansowe Agencji obejmujące sprawozdanie finansowe⁽⁶⁾ oraz sprawozdanie z wykonania budżetu⁽⁷⁾ za rok budżetowy zakończony dnia 31 grudnia 2015 r.;

⁽¹⁾ Decyzja 2010/803/UE podjęta za wspólnym porozumieniem przedstawicieli rządów państw członkowskich (Dz.U. L 342 z 28.12.2010, s. 15).

⁽²⁾ Dz.U. L 276 z 20.10.2010, s. 11.

⁽³⁾ Dz.U. L 246 z 20.7.2004, s. 1.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 196 z 24.7.2008, s. 1.

⁽⁵⁾ Więcej informacji na temat kompetencji i działalności Agencji można znaleźć na jej stronie internetowej: <https://www.gsa.europa.eu/>

⁽⁶⁾ Sprawozdanie finansowe składa się z bilansu oraz sprawozdania z finansowych wyników działalności, rachunku przepływów pieniężnych, zestawienia zmian w aktywach netto oraz opisu znaczących zasad (polityki) rachunkowości i informacji dodatkowej.

⁽⁷⁾ Sprawozdanie z wykonania budżetu obejmuje rachunek wyniku budżetowego wraz z załącznikiem.

b) legalność i prawidłowość transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania.

Zadania kierownictwa

5. Kierownictwo odpowiada za sporządzenie i rzetelną prezentację rocznego sprawozdania finansowego Agencji oraz za legalność i prawidłowość transakcji leżących u jego podstaw⁽⁸⁾:

- a) Zadania kierownictwa w zakresie rocznego sprawozdania finansowego Agencji obejmują: zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymywanie systemu kontroli wewnętrznej umożliwiającego sporządzenie i rzetelną prezentację sprawozdania finansowego, które nie zawiera istotnych zniekształceń spowodowanych nadużyciem lub błędem, a także wybór i stosowanie właściwych zasad (polityki) rachunkowości na podstawie zasad rachunkowości przyjętych przez księgowego Komisji⁽⁹⁾ oraz sporządzanie szacunków księgowych, które są racjonalne w danych okolicznościach. Na podstawie umowy o gwarantowanym poziomie usług Agencja przekazała powyższe zadania księgowemu Komisji. Dyrektor wykonawczy zatwierdza roczne sprawozdanie finansowe Agencji po tym, jak zostanie ono sporządzone przez księgowego Agencji na podstawie wszystkich dostępnych informacji. Do sprawozdania finansowego księgowy dołącza oświadczenie, w którym stwierdza między innymi, że uzyskał wystarczającą pewność, że daje ono prawdziwy i rzetelny obraz sytuacji finansowej Agencji we wszystkich istotnych aspektach.
- b) Zadania kierownictwa w zakresie legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń i zgodności z zasadą należytego zarządzania finansami obejmują zaprojektowanie, wdrożenie i utrzymywanie skutecznego i wydajnego systemu kontroli wewnętrznej, w tym właściwego nadzoru, jak również podejmowanie odpowiednich działań w celu zapobiegania nieprawidłowościom i nadużyciom finansowym oraz – w razie konieczności – podejmowanie kroków prawnych w celu odzyskania nienależnie wypłaconych lub niewłaściwie wykorzystanych środków finansowych.

Zadania Trybunału

6. Zadaniem Trybunału jest przedstawienie Parlamentowi Europejskiemu i Radzie⁽¹⁰⁾, na podstawie przeprowadzonej przez siebie kontroli, poświadczenia wiarygodności dotyczącego rocznego sprawozdania finansowego Agencji oraz legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania. Trybunał przeprowadza kontrolę zgodnie z wydanymi przez IFAC Międzynarodowymi Standardami Rewizji Finansowej i kodeksem etyki oraz z Międzynarodowymi Standardami Najwyższych Organów Kontroli wydanymi przez INTOSAI (ISSAI). Zgodnie z tymi standardami Trybunał zobowiązany jest zaplanować i przeprowadzić kontrolę w taki sposób, aby uzyskać wystarczającą pewność, że roczne sprawozdanie finansowe Agencji nie zawiera istotnych zniekształceń, a leżące u jego podstaw transakcje są legalne i prawidłowe.

7. W ramach kontroli stosuje się procedury mające na celu uzyskanie dowodów kontroli potwierdzających kwoty i informacje zawarte w rocznym sprawozdaniu finansowym oraz legalność i prawidłowość transakcji leżących u jego podstaw. Dobór procedur zależy od osądu kontrolera, w tym od oceny ryzyka wystąpienia – w wyniku nadużycia lub błędu – istotnego zniekształcenia w rocznym sprawozdaniu finansowym lub istotnej niezgodności transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania z wymogami przepisów Unii Europejskiej. W celu zaprojektowania procedur kontroli odpowiednich w danych okolicznościach kontroler, dokonując oceny ryzyka, bierze pod uwagę system kontroli wewnętrznej w zakresie dotyczącym sporządzania i rzetelnej prezentacji rocznego sprawozdania finansowego oraz systemu nadzoru i kontroli wprowadzone w celu zapewnienia legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw tego sprawozdania. Kontrola obejmuje także ocenę stosowności przyjętych zasad (polityki) rachunkowości oraz racjonalności sporządzonych szacunków księgowych, a także ocenę ogólnej prezentacji rocznego sprawozdania finansowego. Sporządzając niniejsze sprawozdanie zawierające poświadczenie wiarygodności, Trybunał uwzględnił wyniki badania sprawozdania finansowego Agencji przeprowadzonego przez niezależnego audytora zewnętrznego zgodnie z przepisami art. 208 ust. 4 rozporządzenia finansowego UE⁽¹¹⁾.

8. Trybunał uznał, że uzyskane dowody kontroli stanowią wystarczającą i odpowiednią podstawę do wydania poświadczenia wiarygodności.

Opinia na temat wiarygodności rozliczeń

9. W opinii Trybunału roczne sprawozdanie finansowe Agencji przedstawia rzetelnie we wszystkich istotnych aspektach jej sytuację finansową na dzień 31 grudnia 2015 r. oraz wyniki transakcji i przepływy pieniężne za kończący się tego dnia rok, zgodnie z przepisami jej regulaminu finansowego oraz z zasadami rachunkowości przyjętymi przez księgowego Komisji.

⁽⁸⁾ Art. 39 i 50 rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1271/2013 (Dz.U. L 328 z 7.12.2013, s. 42).

⁽⁹⁾ Zasady rachunkowości przyjęte przez księgowego Komisji opierają się na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości Sektora Publicznego (IPSAS) wydanych przez Międzynarodową Federację Księgowych, a w kwestiach nimi nieobjętych – na Międzynarodowych Standardach Rachunkowości (MSR)/Międzynarodowych Standardach Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) wydanych przez Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości.

⁽¹⁰⁾ Art. 107 rozporządzenia delegowanego (UE) nr 1271/2013.

⁽¹¹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE, Euratom) nr 966/2012 (Dz.U. L 298 z 26.10.2012, s. 1).

Opinia na temat legalności i prawidłowości transakcji leżących u podstaw rozliczeń

10. W opinii Trybunału transakcje leżące u podstaw rocznego sprawozdania finansowego Agencji za rok budżetowy zakończony w dniu 31 grudnia 2015 r. są legalne i prawidłowe we wszystkich istotnych aspektach.

11. Przedstawione poniżej uwagi nie podważają opinii Trybunału.

UWAGI DOTYCZĄCE WIARYGODNOŚCI ROZLICZEŃ

12. Ostatniego zatwierdzenia systemów księgowych dokonano w 2012 r. Ponowne zatwierdzenie systemów, do którego Agencja zobowiązała się w związku ze spodziewanymi istotnymi zmianami w procedurach i przepływie informacji po zmianie siedziby, nie zostało przeprowadzone. Nowy księgowy planuje przeprowadzić takie zatwierdzenie w 2020 r.

UWAGI DOTYCZĄCE MECHANIZMÓW KONTROLI WEWNĘTRZNEJ

13. Agencja ustanowiła plany ciągłości działania dla obiektów związanych z bezpieczeństwem we Francji, w Zjednoczonym Królestwie i Niderlandach. Nie istnieje jednak plan ciągłości działania dla siedziby w Pradze ani dla całości Agencji.

UWAGI DOTYCZĄCE ZARZĄDZANIA BUDŻETEM

14. Poziom szczegółowości sprawozdania z wykonania budżetu Agencji odbiega od poziomu szczegółowości sprawozdań większości pozostałych agencji. Wskazuje to na potrzebę jasnych wytycznych dotyczących sprawozdawczości agencji na temat budżetu.

15. W tytule II (wydatki administracyjne) stwierdzono wysoki poziom przeniesień. Wyniosły one 2,5 mln euro, co stanowi 42 % środków, na które zaciągnięto zobowiązania w tym tytule (w 2014 r. było to 3,4 mln euro, czyli 54 %). Przeniesienia te były głównie związane z usługami zrealizowanymi w 2015 r., na które w 2016 r. nie otrzymano jeszcze faktur, i z zamówieniami na usługi informatyczne o dużej wartości oraz z umową o przeprowadzenie oceny ryzyka podpisaną na koniec 2015 r. Realizację tych projektów, pierwotnie zaplanowanych na 2016 r., rozpoczęto już w 2015 r. w celu wykorzystania środków zaoszczędzonych w ramach innych linii budżetowych.

INNE UWAGI

16. Roczny program prac Agencji na 2015 r. został przyjęty dopiero w marcu 2015 r., a wieloletniego programu prac na lata 2014–2020 wciąż nie przyjęto. Późne przyjęcie głównych dokumentów dotyczących planowania stanowi zagrożenie dla realizacji celów Agencji.

17. W 2015 r. odnotowano dużą rotację personelu: 14 pracowników odeszło z Agencji, a 26 podjęło w niej pracę.

DZIAŁANIA PODJĘTE W ZWIĄZKU Z ZESZŁOROCZNYMI UWAGAMI

18. Przegląd działań naprawczych podjętych w wyniku uwag zgłoszonych przez Trybunał w roku poprzednim przedstawiono w załączniku.

Niniejsze sprawozdanie zostało przyjęte przez Izbę IV, której przewodniczył Baudilio TOMÉ MUGURUZA, członek Trybunału Obrachunkowego, na posiedzeniu w Luksemburgu w dniu 4 października 2016 r.

W imieniu Trybunału Obrachunkowego

Klaus-Heiner LEHNE

Prezes

ZAŁĄCZNIK

Działania podjęte w związku z zeszłorocznymi uwagami

Rok	Uwagi Trybunału	Działania naprawcze (zrealizowane/w trakcie realizacji/ niepodjęte/brak danych lub nie dotyczy)
2014	W tytule II (wydatki administracyjne) stwierdzono wysoki poziom przeniesień. Wyniosły one 3,4 mln euro, co stanowi 54 % środków, na które zaciągnięto zobowiązania w tym tytule (w 2013 r. było to 1,8 mln euro, czyli 52 %). Przeniesienia te były głównie związane z usługami, z których korzystała Agencja w 2014 r., i w przypadku których w 2015 r. nie otrzymano jeszcze faktur, oraz z zamówieniami na usługi informatyczne o dużej wartości dokonanyymi na koniec 2014 r. Realizację projektów informatycznych pierwotnie zaplanowanych na 2015 r. rozpoczęto już w 2014 r. w celu wykorzystania środków zaoszczędzonych w ramach innych linii budżetowych.	nie dotyczy
2014	W 2013 r. Agencja zawarła z wykonawcą ośmioletnią umowę (od dnia 1 stycznia 2014 r. do dnia 31 grudnia 2021 r.) o świadczenie usług związanych z eksploatacją europejskiego systemu wspomagania satelitarne (EGNOS) na kwotę 436 mln euro (umowa wstępna). W 2014 r. w wyniku bezpośredniej procedury negocjacyjnej Agencja zmieniła umowę wstępną, dodając do budżetu 6,3 mln euro na zakup i utrzymanie 14 odbiorników satelitarnych i 14 generatorów sygnału oraz innego sprzętu wykorzystywanego przez EGNOS. Zgodnie z warunkami umowy wstępnej sporządzono porozumienie pomiędzy wykonawcą a dwoma podwykonawcami, co doprowadziło do nagromadzenia kosztów pośrednich i zysków. Z 6,3 mln tylko 3,2 mln było związane z kosztami bezpośrednimi (materiały, praca, transport i ubezpieczenie, podróże i diety). Koszty pośrednie i inne wyniosły łącznie 1,4 mln, a zyski i wynagrodzenie wykonawców (podwykonawców) wyniosły 1,7 mln euro.	nie dotyczy
2014	Rzeczowe aktywa trwałe nie są objęte ochroną ubezpieczeniową (wartość księgową netto wynosi 1,0 mln euro).	w trakcie realizacji

ODPOWIEDŹ AGENCJI

12. Od ostatniego zatwierdzenia systemu lokalnego w 2012 r. nie dokonano żadnych zmian w systemach lokalnych. Przeprowadzka Agencji Europejskiego GNSS do Pragi nie spowodowała żadnych zmian w obiegach i procesach finansowych ani w przepływie informacji. Agencja Europejskiego GNSS stosuje standardowe systemy Komisji Europejskiej zatwierdzone na poziomie globalnym, tak więc nie istnieją systemy sprzężone z rachunkowością memoriałową ani wpływające na informacje finansowe i rachunkowość roczną.

Systemy lokalne zaprezentowano nowemu księgowemu przed zaakceptowaniem przez niego misji. Okresowe zatwierdzenie systemów rachunkowych odbędzie się zgodnie z umową o gwarantowanym poziomie usług pomiędzy DG ds. budżetu a Agencją Europejskiego GNSS na podstawie oceny ryzyka przeprowadzonej przez DG ds. budżetu. Obecne ryzyko ocenia się na niskim poziomie, a następne zatwierdzenie zostanie przeprowadzone zazwyczaj w ciągu następnych 5 lat albo w ciągu 3 lat, jeśli zajdą zmiany w systemie.

13. Globalny plan ciągłości działania Agencji nie został do tej pory zaktualizowany. Ten stan rzeczy spowodowany jest decyzją Agencji koncentrującą się przede wszystkim na zabezpieczeniu planów ciągłości dla nowych obiektów. Decyzja poparta była oceną, że na potrzeby pkt 10 standardów kontroli wewnętrznej, istniejący plan ciągłości działania był na daną chwilę wystarczający dla siedziby do czasu stabilizacji operacji i działalności Agencji w ramach tej siedziby. Agencja dąży do tego, by taka globalna aktualizacja planu ciągłości działania nastąpiła w ciągu roku.

14. W oparciu o gwarantowaną umowę usług podpisaną z dyrektorem generalnym ds. budżetu księgowy Komisji przygotował rachunkowość Agencji i związane z nią sprawozdania, a Agencja przyjęła założenie, że są one zgodne z przyjętą praktyką.

15. Agencja Europejskiego GNSS dołożyła znacznych starań w celu zmniejszenia tradycyjnie wysokich poziomów przeniesień w tytule II, przez co udało się je zmniejszyć z 54 % w 2014 r. do jedynie 42 % w 2015 r. Ze względu na fakt, że fakturowanie dużych kontraktów odbywa się co kwartał, niektóre faktury z 2015 r. opiewające na wysokie kwoty wpłynęły dopiero w 2016 r. Rotacja personelu była nadspodziewanie wysoka w 2015 r., co spowodowało znacznie niższe niż zakładano wydatki na personel pod koniec roku. Zaoszczędzone środki wykorzystano na sfinansowanie innych działań, które wstępnie zaplanowano na późniejsze lata.

Wysoki poziom przeniesień pozwolił zatem na zmianę przyszłościowych priorytetów i zapobiegł anulowaniom.

16. Agencja Europejskiego GNSS przekonuje, że każdy szczebel przygotowań do rocznego programu pracy został zakończony na czas. Dotyczy to również jego złożenia. Agencja Europejskiego GNSS kontynuuje ścisłą współpracę z Komisją jako główny partner w celu zapewniania, że w przyszłości roczne i wieloletnie programy prac będą przyjmowane na czas.

Agencja Europejskiego GNSS przypomina, że duża część prowadzonej przez nią działalności jest delegowana i nie jest bezpośrednio zależna od czasu przyjęcia rocznego programu prac.

17. Agencja dostrzega dość wysoką rotację wynikającą z pewnych trudności w przyciąganiu i zatrzymywaniu kluczowych pracowników w bardzo konkurencyjnym i technicznym segmencie rynku pracy, która spowodowana jest głównie położeniem siedziby Agencji i związanym z tym stale spadającym współczynnikiem korygującym wpływającym na poziom wynagrodzenia w Pradze (Republika Czeska). Agencja dąży na wszelkie możliwe sposoby do podniesienia własnej atrakcyjności, m.in. poprzez podkreślenie znaczenia swojej misji.